Verordening

De raad van de gemeente Maasgouw;

gelet op artikelen 149 en 150 van de Gemeentewet;

besluit de volgende verordening vast te stellen:

PARTICIPATIEVERORDENING GEMEENTE MAASGOUW 2027

HOOFDSTUK 1 INLEIDENDE BEPALINGEN

Artikel 1 – Onderwerp verordening
Deze verordening bevat regels over:

a. participatie bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van gemeentelijk beleid;
b. inspraak bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid;
c. het uitdaagrecht.

Artikel 2 – Begripsomschrijvingen
Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

- **Beleid:** een door de gemeente voorgenomen of vastgesteld plan, programma, project of samenhangend geheel van maatregelen waarmee een gemeentelijke doelstelling wordt nagestreefd.
- **belanghebbende:** belanghebbende als bedoeld in artikel 1:2 van de Algemene wet bestuursrecht;
- **bestuursorgaan:** het bestuursorgaan dat bevoegd is, afhankelijk van de inhoud van het beleid of de taak is dat de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders of de burgemeester;
- **college:** het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Maasgouw;
- **initiatief:** een initiatief van inwoners of andere belanghebbenden met een maatschappelijk doel;
- **inspraak:** de door een bestuursorgaan geboden gelegenheid aan inwoners en andere belanghebbenden om hun zienswijze naar voren te brengen over een beleidsvoornemen of voorgenomen besluit, als bedoeld in artikel 150, tweede lid, van de Gemeentewet;
- **inwoners:** ingezetenen als bedoeld in artikel 2 van de Gemeentewet;
- **inwonersparticipatie:** op initiatief van de gemeente betrekken van inwoners en andere belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid;
- **maatschappelijke partijen:** verenigingen, stichtingen, buurtcomités, ondernemingen zonder winstoogmerk en andere organisaties die tot doel hebben een actieve bijdrage te leveren aan de samenleving binnen de gemeente;
- **omgevingsdocumenten:** wettelijke besluiten en instrumenten waarin de gemeente haar visie, beleid en regels voor de fysieke leefomgeving vastlegt. Deze documenten zijn digitaal raadpleegbaar via het Omgevingsloket. Voor de gemeente zijn dit: omgevingsvisie, omgevingsplan en omgevingsprogramma's;
- **overheidsparticipatie:** de manier waarop de gemeente ondersteuning geeft aan initiatieven van inwoners of andere belanghebbenden.
- **participatie:** de samenwerking tussen een bestuursorgaan en inwoners, ondernemers of maatschappelijke partijen, in welke vorm ook, daaronder ook begrepen inwonersparticipatie, inspraak en overheidsparticipatie;
- **uitdaagrecht:** het recht van inwoners en maatschappelijke partijen om een gemotiveerd verzoek bij het bevoegde bestuursorgaan in te dienen om de feitelijke uitvoering van een gemeentelijke taak over te nemen als bedoeld in artikel 150, derde lid, van de Gemeentewet.

HOOFDSTUK 2 KADERS EN UITGANGSPUNTEN

Artikel 3 – Doelstelling van de verordening
Deze verordening heeft als doel de kwaliteit van lokale democratische processen te vergroten, de samenwerking tussen gemeente enerzijds en inwoners en andere belanghebbenden anderzijds te versterken en helderheid te scheppen over proces en rolverdeling.

Artikel 4 – Reikwijdte van de verordening

1. Elk bestuursorgaan besluit ten aanzien van zijn eigen bevoegdheden op welke wijze gebruik wordt gemaakt van participatie.
2. Er vindt geen participatie plaats als:
    a. het om een lopend uitvoerings- of evaluatietraject of een ondergeschikte herziening van die trajecten of het beleid gaat;
    b. participatie bij of krachtens wettelijk voorschrift is uitgesloten;
    c. sprake is van uitvoering van hogere regelgeving waarbij het bestuursorgaan geen of nauwelijks beleidsvrijheid heeft;
    d. de uitkomst van participatie vanwege de spoedeisendheid niet kan worden afgewacht;
    e. het om interne (organisatorische) aangelegenheden van de gemeente gaat
    f. het om de begroting, de tarieven voor gemeentelijke dienstverlening en belastingen als bedoeld in hoofdstuk XV van de Gemeentewet gaat;
    g. de verantwoordelijkheid van het betrokken bestuursorgaan voor kwetsbare groepen in de samenleving zwaarder moet wegen;
3. Indien wordt afgezien van participatie op grond van het tweede lid, wordt de keuze daartoe gemotiveerd. Daarbij wordt tevens aangegeven of en, indien daarvan sprake is, op welke wijze inwoners of andere belanghebbenden op een andere wijze bij het onderwerp worden betrokken en waarom daarvoor is gekozen.
4. Participatie staat open voor inwoners en andere belanghebbenden.
5. Deze verordening is niet van toepassing op participatie, inspraak of andere inbreng en initiatieven van inwoners en andere belanghebbenden die al zijn geregeld in andere (gemeentelijke) wet- en regelgeving of procedures.

Artikel 5 – Zorgplicht bestuursorgaan
Het bestuursorgaan draagt er zorg voor dat:
a. het participatieproces tijdig wordt gestart, zodat deelnemers nog daadwerkelijk invloed kunnen uitoefenen op de voorbereiding van het beleid;
b. vooraf duidelijkheid bestaat over het doel van het participatieproces, de wijze waarop participatie plaatsvindt, de rol van de deelnemers, de kaders waarbinnen participatie plaatsvindt en de wijze waarop de resultaten bij de besluitvorming worden betrokken;
c. deelnemers kunnen beschikken over informatie die redelijkerwijs nodig is om aan het participatieproces deel te nemen, voor zover wettelijke voorschriften zich daartegen niet verzetten;
d. bij de voorbereiding van een participatieproces wordt beoordeeld of representatieve lokale organisaties of verbanden van inwoners, gelet op hun betrokkenheid bij het onderwerp, actief bij het participatieproces worden betrokken.
e. de resultaten van het participatieproces worden vastgelegd en de deelnemers worden geïnformeerd over de wijze waarop deze resultaten bij de besluitvorming zijn betrokken;
f. een zorgvuldige registratie wordt bijgehouden van de participatieprocessen op grond van deze verordening en van de resultaten daarvan.

HOOFDSTUK 3 INWONERSPARTICIPATIE

Artikel 6 – Participatieproces
1. Het bestuursorgaan stelt bij de start van een proces voor de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid vast of en op welke manier inwonersparticipatie wordt toegepast.
2. Indien inwonersparticipatie wordt toegepast, stelt het bestuursorgaan een participatieplan op en maakt deze binnen een redelijke termijn openbaar. Het participatieplan bevat in elk geval:
    a. een omschrijving van het beleid dat voorbereid, uitgevoerd of geëvalueerd wordt;
    b. het doel van het participatieproces waarbij het bestuursorgaan een keuze maakt uit:
        1. kwaliteit of effectiviteit van het beleid verbeteren;
        2. draagvlak voor het beleid vergroten;
        3. zorgen voor betere besluiten, vaardigheden of financiële voordelen;
        4. democratische rechten en actief burgerschap bevorderen;
        5. zeggenschap en medeverantwoordelijkheid creëren;
        6. democratisch ideaal, legitimiteit of overbrugging van de politieke kloof nastreven;
        7. een combinatie van deze doelen.
    c. het niveau van participatie, waarbij het bestuursorgaan een keuze maakt uit:

1. informeren;
2. raadplegen;
3. adviseren;
4. coproduceren;
5. (mee)beslissen;
6. of een combinatie van deze niveaus.

d. de kernvragen, de beïnvloedingsruimte en/of de inhoudelijke, financiële, procedurele en overige kaders voor de participatie en de wijze waarop deze kaders vooraf met de deelnemers worden gecommuniceerd;
e. de wijze waarop inwoners en andere belanghebbenden worden benaderd en de wijze waarop de deelnemers hun inbreng kunnen leveren;
f. de kosten van het participatieproces en de dekking daarvan.

3. Het bestuursorgaan maakt voorafgaand aan de start van het participatieproces het voornemen hiertoe bekend op de voor dat proces geschikte wijze.
4. Als het college de besluitvorming over beleid voor de gemeenteraad voorbereidt, stelt het college het participatieplan op en informeert de gemeenteraad over de inhoud.
5. Participatie laat de bevoegdheden van bestuursorganen onverlet. De uiteindelijke (bestuursrechtelijke) besluitvorming berust bij het daartoe bevoegde bestuursorgaan, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald.

Artikel 7 – Eindverslag inwonersparticipatie

1. Ter afronding van het participatieproces, stelt het bevoegd bestuursorgaan een eindverslag vast. Het eindverslag bevat in elk geval:
   a. een beschrijving van het gevolgde participatieproces;
   b. een weergave van de belangrijkste inbreng, aandachtspunten en uitkomsten van het participatieproces;
   c. een gemotiveerde reactie van het bestuursorgaan op de uitkomsten van het participatieproces, waarbij wordt aangegeven op welke wijze deze bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van het beleid zijn betrokken;
   d. indien daartoe aanleiding bestaat, een evaluatie van het verloop van het participatieproces;
2. Het bevoegd bestuursorgaan maakt het eindverslag openbaar binnen een redelijke termijn na afronding van het participatieproces.
3. Indien het participatieproces betrekking heeft op een voorstel waarover de gemeenteraad besluit, stelt het college het eindverslag op en zendt het college dit eindverslag gelijktijdig met het voorstel aan de raad.

Artikel 8 – Participatie bij omgevingsdocumenten

1. Participatie bij omgevingsdocumenten vindt plaats overeenkomstig de bepalingen in de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit.
2. Wanneer de gemeente aanvrager is van omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit past ze de bepalingen van hoofdstuk 3 van deze verordening toe.
3. Het verslag van het participatieproces, bijbehorende uitkomst en hoe dit is verwerkt in de aanvraag, maakt onderdeel uit van de aanvraag om omgevingsvergunning of aanvraag om wijziging van het omgevingsplan.

HOOFDSTUK 4 INSPRAAK

Artikel 9 – Toepassing en procedure

1. Elk bestuursorgaan besluit ten aanzien van zijn eigen bevoegdheden of inspraak wordt verleend bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid.
2. Inspraak wordt altijd verleend indien de wet daartoe verplicht.
3. Geen inspraak wordt verleend in de in artikel 4, tweede lid van deze verordening genoemde gevallen.
4. Inspraak wordt verleend aan inwoners en andere belanghebbenden.
5. Op inspraak is de procedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing, tenzij het bestuursorgaan een andere inspraakprocedure vaststelt.
6. Het college kan nadere regels vaststellen over de uitvoering van inspraakprocedures.

Artikel 10 – Eindverslag

1. Ter afronding van de inspraak maakt het bestuursorgaan een eindverslag op. Het eindverslag bevat in elk geval:
   a. een overzicht van de gevolgde inspraakprocedure;
   b. een weergave van de zienswijzen die tijdens de inspraak mondeling of schriftelijk naar voren zijn gebracht;
   c. een reactie op deze zienswijzen, waarbij met redenen omkleed wordt aangegeven op welke punten al dan niet tot aanpassing van het beleidsvoornemen wordt overgegaan.
2. Het bestuursorgaan maakt het eindverslag openbaar binnen een redelijke termijn na afronding van het inspraakproces.
3. Indien het inspraakproces betrekking heeft op een voorstel waarover de gemeenteraad besluit, stelt het college het eindverslag op en zendt het college het eindverslag gelijktijdig met het voorstel aan de raad.

HOOFDSTUK 5 OVERHEIDSPARTICIPATIE

Artikel 11 – Toepassing overheidsparticipatie

1. Het bestuursorgaan staat open voor initiatieven van inwoners en andere belanghebbenden en beziet op welke wijze deze, binnen de geldend wettelijke - en beleidskaders, kunnen worden ondersteund.
2. Een inwoner of andere belanghebbende kan het bestuursorgaan verzoeken een initiatief te ondersteunen.
3. Het verzoek om een initiatief te ondersteunen bevat:
   a. een omschrijving van de overheidsparticipatie die de indiener voor ogen heeft;
   b. de reden dat de indiener het verzoek indient en
   c. het resultaat dat de indiener beoogt.
4. Het college kan naar aanleiding van het verzoek aanvullende informatie opvragen.

Artikel 12 – Ondersteuning indiener

1. Het college zorgt voor ondersteuning van degene die heeft verzocht of wil verzoeken om ondersteuning van een initiatief
2. Het college zorgt ervoor dat op een laagdrempelige manier om deze ondersteuning kan worden gevraagd.

Artikel 13 – Beoordeling verzoek om ondersteuning

1. Het college zendt een verzoek om ondersteuning van een initiatief door aan het bestuursorgaan dat bevoegd is om op het verzoek te reageren en informeert de indiener hierover.
2. Als de gemeenteraad op het verzoek om overheidsparticipatie moet reageren, bereidt het college de reactie op het verzoek voor.
3. Het bestuursorgaan beoordeelt een verzoek om ondersteuning met inachtneming van de belangen van de initiatiefnemer, het algemeen belang, de belangen van derden en de toepasselijke wettelijke en beleidsmatige kaders. Daarbij betrekt het bestuursorgaan in elk geval de volgende aspecten:
   a. de bijdrage van het initiatief aan een publiek of maatschappelijk belang;
   b. de mate waarin het initiatief past binnen de gemeentelijke taken, de beleidsdoelstellingen en de beleidskaders;
   c. de financiële, juridische, organisatorische en praktische uitvoerbaarheid van het initiatief;
   d. de gevolgen van het initiatief voor de belangen van derden;
   e. de vraag of wettelijke voorschriften zich tegen ondersteuning van het initiatief verzetten.
4. Het bestuursorgaan weigert medewerking aan een initiatief indien dat zich richt op:
   a. de uitvoering van besluiten van hogere bestuursorganen waaromtrent de gemeente geen beleidsvrijheid heeft;
   b. gemeentelijke belastingen en tarieven;
   c. vaststelling en wijziging van de gemeentelijke begroting, de jaarrekening en de goedkeuring van de begroting;
   d. een onderwerp dat niet behoort tot de bevoegdheid van de gemeente;
   e. benoeming en functioneren van personen;

f. handelingen en gedragingen van collegeleden, raadsleden of ambtenaren waartegen een klacht in de zin van hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht kan of kon worden ingediend of een door de gemeenteraad of college vastgestelde klachtenregeling;
g. onderwerpen waartegen een bezwaar- of beroepsprocedure in de zin van hoofdstuk 7 van de Algemene wet bestuursrecht openstaat of heeft opengestaan of onderwerpen waarover de burgerlijke rechter is gevraagd een oordeel uit te spreken of heeft uitgesproken;
h. een onderwerp dat overwegend het privébelang van de indiener dient;
i. doelstellingen die in strijd zijn met de wet.

5. Het bestuursorgaan kan een verzoek geheel of gedeeltelijk honoreren en kan daaraan voorwaarden verbinden.
6. Indien het bestuursorgaan besluit om het verzoek om ondersteuning geheel of gedeeltelijk te honoreren, kan de ondersteuning onder meer bestaan uit:
   a. het beschikbaar stellen van ruimten, accommodaties of andere gemeentelijke voorzieningen voor zover dit past binnen de toepasselijke wettelijke voorschriften en gemeentelijke regelingen of gemeentelijk beleid;
   b. het beschikbaar stellen van een financiële ondersteuning overeenkomstig de daarvoor geldende wettelijke voorschriften en (subsidie)regelingen;
   c. het beschikbaar stellen van ambtelijke expertise, advies, ondersteuning en het leggen van verbindingen binnen gemeentelijke of maatschappelijke netwerken;
   d. andere passende vormen van ondersteuning.
7. Het bestuursorgaan beslist binnen 8 weken op het verzoek. Het bestuursorgaan kan deze termijn éénmaal met ten hoogste vier weken verlengen. Het bestuursorgaan informeert de indiener uiterlijk 8 weken na ontvangst van het verzoek over de voortgang van de behandeling en het verdere verloop van de procedure.
8. Indien het verzoek geheel of gedeeltelijk wordt gehonoreerd, vermeldt het tevens op welke manier ondersteuning wordt verleend en welke voorwaarden daaraan zijn verbonden.

HOOFDSTUK 6 UITDAAGRECHT

Artikel 14 – Verzoek toepassing uitdaagrecht

1. Inwoners en maatschappelijke partijen kunnen bij het college een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht indienen.
2. Het verzoek bevat in elk geval:
   a. een omschrijving van de gemeentelijke taak waarop het verzoek betrekking heeft;
   b. een motivering van het verzoek en het resultaat dat de indiener beoogt;
   c. een beschrijving van de betrokkenheid, kennis en ervaring van de indiener ten aanzien van de uitvoering van de taak;
   d. een beschrijving van het draagvlak voor het verzoek onder de rechtstreeks belanghebbenden;
   e. een raming van de kosten die volgens de indiener aan de uitvoering van de taak zijn verbonden;
   f. een beschrijving van de manier waarop de indiener de taak wil uitvoeren en welke samenwerking of ondersteuning de indieners van de gemeente vraagt.
   g. een beschrijving van de wijze waarop de kwaliteit, de continuïteit en betrouwbaarheid van de uitvoering worden gewaarborgd.
3. Het college kan naar aanleiding van het verzoek aanvullende informatie opvragen.

Artikel 15 – Ondersteuning indiener verzoek toepassing uitdaagrecht

Op een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht is artikel 12 van deze verordening van overeenkomstige toepassing.

Artikel 16 – Beoordeling verzoek uitdaagrecht

1. Op de behandeling van een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht zijn de artikelen 11en 13 van deze verordening van overeenkomstige toepassing, tenzij in dit hoofdstuk anders is bepaald.
2. Onverminderd het bepaalde in artikel 4, tweede lid van deze verordening wijst het bestuursorgaan het verzoek af als:
   a. het verzoek ziet op taken waarvan overdracht strijdig zou zijn met wettelijke voorschriften, aanbestedingsrechtelijke verplichtingen of de aard van de publieke taak;
   b. het verzoek in strijd is met door de gemeente vastgesteld beleid;
   c. het verzoek niet voldoet aan de in artikel 14, tweede lid van deze verordening gestelde eisen.

3. Het college kan het verzoek afwijzen als het bestuursorgaan van oordeel is dat de taak met de toepassing van het uitdaagrecht niet beter wordt uitgevoerd of de kosten hoger zijn;
4. Het bestuursorgaan beslist binnen 26 weken op het verzoek. Het bestuursorgaan kan deze termijn éénmaal met ten hoogste vier weken verlengen. Het bestuursorgaan informeert de indiener uiterlijk 8 weken na ontvangst van het verzoek over de voortgang van de behandeling en het verdere verloop van de procedure.
5. Het bestuursorgaan onderbouwt het besluit op het verzoek en maakt het besluit en de onderbouwing binnen een redelijke termijn openbaar.

Artikel 17 - Uitvoering van de taak

1. Als het bestuursorgaan het verzoek om toepassing van het uitdaagrecht toewijst, maakt het met de indiener in elk geval afspraken over:
   a. het proces, het resultaat en de looptijd van de uitvoering van de taak;
   b. het budget en de financieringswijze van de uitvoering van de taak;
   c. het contact met en de ondersteuning door het bestuursorgaan gedurende de uitvoering van de taak;
   d. de wijze waarop de uitvoering van de taak wordt gemonitord;
   e. aansprakelijkheid en verzekering, voor zover van toepassing;
   f. de stappen bij het niet nakomen van de gemaakte afspraken en het tussentijds beëindigen van de uitvoering van de taak en
   g. de evaluatie van de uitvoering van de taak.
2. De afspraken tussen het bestuursorgaan en de indiener worden schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst.

HOOFDSTUK 7 EVALUATIE EN MONITORING

Artikel 18 – Evaluatie en monitoring

1. Het college evalueert de uitvoering van deze verordening gedurende de eerste drie jaren na de inwerkingtreding jaarlijks en daarna eenmaal per raadsperiode.
2. Na elke evaluatie brengt het college aan de gemeenteraad verslag uit over de uitvoering van de verordening.
3. Het verslag bevat in elk geval de volgende onderdelen:
   a. de toepassing van de verordening;
   b. de wijze waarop participatieprocessen zijn georganiseerd en uitgevoerd;
   c. de ervaringen met de verschillende vormen van participatie;
   d. de inzet van gemeentelijke middelen;
   e. aanbevelingen voor verbetering van de uitvoering van de verordening.
4. De gemeenteraad bespreekt het participatieverslag en beziet of de evaluatie aanleiding geeft tot wijziging van deze verordening.

HOOFDSTUK 8 OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 19 - Hardheidsclausule

Het bevoegd bestuursorgaan kan in bijzondere gevallen afwijken van één of meer bepalingen van deze Verordening, indien toepassing daarvan een zorgvuldig of doelmatig participatieproces onevenredig zou belemmeren. Het bevoegd bestuursorgaan onderbouwt waarom het afwijkt.

Artikel 20 – Participatieparagraaf

1. Het college neemt elk jaar een paragraaf in de begroting op waarin de speerpunten voor participatie in het komend jaar benoemd worden.
2. Het college neemt elk jaar een paragraaf in de jaarstukken op waarin het college verslag doet van de uitvoering van deze verordening.
3. Deze paragraaf bevat in elk geval de volgende onderdelen:
   a. feitelijke en kwantitatieve gegevens over het aantal participatietrajecten;
   b. de toegepaste participatievormen en -niveaus;
   c. het bereik en;
   d. de inzet van gemeentelijke middelen.

Artikel 21 – Intrekken oude verordening
De "*Verordening inzake de wijze waarop inwoners en belanghebbenden bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid worden betrokken*" ("Inspraakverordening 2008") van de gemeente Maasgouw wordt ingetrokken.

Artikel 22 – Overgangsrecht
Op inspraakprocedures die vóór de inwerkingtreding van deze verordening zijn gestart, blijft de Inspraakverordening van de gemeente Maasgouw van toepassing.

Artikel 23 – Inwerkingtreding
Deze verordening treedt in werking op de eerste dag na die van de bekendmaking ervan.

Artikel 24 – Citeertitel
Deze verordening wordt aangehaald als: *Participatieverordening Gemeente Maasgouw 2027.*

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Maasgouw op 15 december 2026

Ondertekening

Samenvatting in begrijpelijke taal

De gemeente Maasgouw vindt het belangrijk dat inwoners kunnen meedenken over plannen en beleid. Daarom is deze participatieverordening opgesteld. Hierin staat hoe de gemeente inwoners, verenigingen en ondernemers bij haar plannen betrekt. Ook staat erin hoe inwoners zelf met ideeën en initiatieven naar de gemeente kunnen stappen.

De gemeente wil inwoners zo vroeg mogelijk betrekken. Dat gebeurt op momenten waarop er nog keuzes gemaakt kunnen worden. Vooraf maakt de gemeente duidelijk waar het plan over gaat, waar inwoners invloed op hebben en hoe hun ideeën worden gebruikt. Na afloop laat de gemeente weten wat er met de reacties is gedaan.

De mate van invloed kan verschillen. Soms informeert de gemeente inwoners alleen over een plan. In andere gevallen kunnen inwoners hun mening geven, advies geven of samen met de gemeente plannen uitwerken. Bij sommige projecten kunnen inwoners ook meedenken over de uiteindelijke keuze. De gemeente blijft wel verantwoordelijk voor het nemen van formele besluiten.

Niet bij elk onderwerp is participatie mogelijk. Bijvoorbeeld als de wet al precies voorschrijft wat de gemeente moet doen, als er snel gehandeld moet worden of als het gaat om de gemeentebegroting, belastingen of interne organisatiezaken. Ook kan de gemeente ervoor kiezen geen participatie te organiseren als de belangen van kwetsbare groepen extra bescherming nodig hebben.

Naast participatie blijft inspraak mogelijk. Inwoners kunnen dan officieel reageren op een beleidsvoorstel. De gemeente maakt daarna bekend welke reacties zijn ontvangen en hoe deze zijn meegewogen in het besluit.

De verordening geeft ook ruimte aan initiatieven van inwoners en organisaties. Wie een idee heeft dat bijdraagt aan de gemeenschap, kan de gemeente om ondersteuning vragen. De gemeente kijkt dan hoe zij kan helpen, bijvoorbeeld met advies, contacten, een locatie of financiële ondersteuning via bestaande regelingen.

Nieuw is het uitdaagrecht. Hiermee kunnen inwoners of organisaties voorstellen om een taak van de gemeente zelf uit te voeren. De gemeente beoordeelt of dat mogelijk is en of de taak daardoor minstens even goed wordt uitgevoerd. Als een verzoek wordt goedgekeurd, worden hierover duidelijke afspraken gemaakt.

Om te volgen of de verordening in de praktijk goed werkt, wordt deze regelmatig geëvalueerd. De eerste drie jaar gebeurt dat jaarlijks. Daarna bespreekt de gemeenteraad de werking van de verordening eenmaal per raadsperiode. Zo kan de gemeente blijven leren van ervaringen en waar nodig verbeteringen doorvoeren.

Kort samengevat: de Participatieverordening van de gemeente Maasgouw moet ervoor zorgen dat inwoners eerder en duidelijker betrokken worden bij gemeentelijke plannen en besluiten. Tegelijkertijd biedt zij inwoners meer mogelijkheden om zelf initiatieven te nemen en bij te dragen aan hun leefomgeving.

Toelichting

Wet versterking participatie op decentraal niveau
Op 1 januari 2025 is de *Wet versterking participatie op decentraal niveau* in werking getreden (hierna: de wet). Deze wet is een wijzigingswet en wijzigt artikel 150 van de Gemeentewet. De wet beoogt het draagvlak voor het beleid van gemeenten, en de uitvoering en evaluatie daarvan, te vergroten door inwoners hier een grotere rol in te geven. Volgens de memorie van toelichting is het, gezien de grote maatschappelijke opgaven waar gemeenten voor staan, van belang dat gemeenten inwoners vroegtijdig en zorgvuldig betrekken bij vraagstukken.

Tegen die achtergrond voorziet de wet in de eerste plaats in een verbreding van de verplichtingen voor gemeenten. Gemeenten moeten inwoners op grond van de wet niet meer alleen bij de voorbereiding van beleid betrekken, maar ook bij de uitvoering en evaluatie daarvan (artikel 150, eerste lid, van de Gemeentewet). In de memorie van toelichting is bovendien opgemerkt dat inspraak lang niet het enige middel voor gemeenten is om inwoners bij het maken van beleid en de uiteindelijke besluitvorming te betrekken. De wet beoogt in de tweede plaats dus dat gemeenten hun inspraakverordening vervangen door een participatieverordening en dat zij daarin meer recht doen aan alle verschillende middelen die er voor participatie zijn.

Uitdaagrecht
Tot slot bevat de wet een bepaling over het uitdaagrecht. Uit artikel 150, derde lid, van de Gemeentewet volgt dat gemeenten in de nieuwe participatieverordening niet alleen moeten voorzien in de wijze waarop gemeenten inwoners bij het voorbereiden, uitvoeren en evalueren van gemeentelijk beleid betrekken, maar aan inwoners en maatschappelijke partijen ook de mogelijkheid moeten bieden zelf het initiatief te nemen. Gemeenten moeten in de participatieverordening de voorwaarden bepalen waaronder inwoners en maatschappelijke partijen taken van de gemeente kunnen uitvoeren. Dit betreft zowel het uitvoeren van de eigen taken van de gemeenten (artikel 150, derde lid, onder a), als het uitvoeren van de taken die aan de gemeenten in medebewind zijn gegeven (artikel 150, derde lid, onder b). Een en ander voor zover dat niet in strijd is met de wet.

In de wet is niet voorgeschreven welke middelen voor participatie gemeenten precies in hun participatieverordening moeten opnemen. Verder zijn gemeenten ook vrij in de voorwaarden die zij aan de toepassing van het uitdaagrecht verbinden. Het is dus aan gemeenten om een afweging te maken hoe zij de participatieverordening precies in willen vullen. Bij die afweging zal in de eerste plaats aandacht moeten zijn voor de wensen die er binnen de gemeente, en onder de inwoners, ten aanzien van participatie zijn. Daarnaast zal een gemeente echter ook rekening moeten houden met de kosten of andere middelen die met de uitvoering van de verordening gemoeid zijn en wat de uitvoering van de verordening van de ambtelijke organisatie vraagt. Bijvoorbeeld als het aankomt op de houding en het gedrag, maar ook als het op de planning van besluitvormingsprocessen aankomt.

Aansprakelijkheid en aanbesteding
Benadrukt wordt dat het bij de toepassing van het uitdaagrecht van belang is om rekening te houden met bepaalde juridische aspecten. Dat betreft in elk geval het aanbestedings- en aansprakelijkheidsrecht.

Voor de verhouding tussen het uitdaagrecht en het aanbestedingsrecht geldt dat er in de memorie van toelichting bij de wet is opgemerkt dat gemeenten, ook bij de toepassing van het uitdaagrecht, de aanbestedingsregels moeten naleven. Kortom, het uitdaagrecht zet het aanbestedingsrecht niet opzij. Of het aanbestedingsrecht in de weg staat aan de toepassing van het uitdaagrecht zal per geval beoordeeld moeten worden. Bij deze beoordeling zijn De Aanbestedingswet 2012 en het Inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeente Maasgouw 2020 van toepassing.

Voor de verhouding tussen het uitdaagrecht en het aansprakelijkheidsrecht is van belang dat de gemeente in bepaalde gevallen een risicoaansprakelijkheid heeft en dat die aansprakelijkheid niet kan worden overgedragen. Dit kan bijvoorbeeld aan de orde zijn als het uitdaagrecht van toepassing is op het inrichten of onderhouden van de openbare ruimte of het gebruik van gebouwen van de gemeente. Als de gemeente een risicoaansprakelijkheid heeft, dan is het ook aan de gemeente om de risico's zoveel mogelijk te beperken. Dit vereist dat de gemeente hier in het kader van het uitdaagrecht met de inwoners of maatschappelijke partijen afspraken over maakt.

Wat moeten de betrokken partijen doen om bepaalde risico's te verkleinen?
Welke maatregelen nodig zijn en wat daarin van de inwoners en maatschappelijke partijen mag worden verwacht, is erg afhankelijk van waar het uitdaagrecht precies op van toepassing is. Ook hier geldt dus dat per geval zal moeten worden bepaald hoe hier invulling aan wordt gegeven. In deze verordening is in artikel 17 daarom opgenomen dat de gemeente met de inwoners en maatschappelijke partijen afspraken maakt over de uitvoering van de gemeentelijke taak.

Participatie op grond van de andere wetten, zoals bijvoorbeeld de Omgevingswet
In bepaalde gevallen geeft de wet nadere handvatten voor participatie. In die gevallen is deze verordening niet van toepassing, maar de hogere wetgeving leidend. Een relevant voorbeeld van een geval waar de participatieverordening zich niet voor leent is de omgevingsvergunning onder de Omgevingswet. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning is namelijk niet het bevoegd gezag, maar de aanvrager aan zet en daarnaast is participatie op grond van de Omgevingswet in beginsel niet verplicht voor de aanvrager.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 – onderwerp verordening
De onderwerpen uit deze verordening zijn ontleend aan artikel 150 van de Gemeentewet.

Artikel 2 – Begripsomschrijvingen
Beleid
Het begrip "beleid" wordt in deze verordening ruim uitgelegd. Hieronder vallen onder meer plannen, programma's, projecten en andere beleidsmatige keuzes van een bestuursorgaan. De verordening heeft betrekking op de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van gemeentelijk beleid. Zij is daarom niet beperkt tot de vaststelling van beleidsnota's maar kan ook van toepassing zijn op de uitwerking en uitvoering van beleid, voor zover daarbij ruimte bestaat voor participatie.

Inwonersparticipatie
In de verordening zijn alle vormen van participatie waarbij de gemeente het initiatief neemt om inwoners, en andere belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid te betrekken, onder het begrip inwonersparticipatie geschaard. Daarmee gelden voor al die vormen van participatie dezelfde spelregels.

Maatschappelijke partijen
Onder maatschappelijke partijen vallen organisaties die als doel hebben om een actieve bijdrage aan de samenleving in de gemeente te leveren, ongeacht de rechtsvorm waarin zij zijn georganiseerd. Ondernemingen die geen winst uitkeren kunnen daar ook onder vallen mits zij een duidelijke maatschappelijke doelstelling en lokale binding hebben. Ondernemers in algemene zin vallen hier niet onder. Van een maatschappelijke partij is sprake indien een maatschappelijke doelstelling centraal staat. Hieronder kunnen onder meer worden verstaan dorpsraden, lokale verenigingen en stichtingen, woongroepen, buurtpreventieteams, vrijwilligersorganisaties, buurtcomités en inwonerscollectieven.

Overheidsparticipatie
Dit begrip is de tegenhanger van het begrip inwonersparticipatie en omvat alle vormen van participatie waarbij inwoners en maatschappelijke partijen het initiatief nemen. Daarmee gelden voor al die vormen van participatie dezelfde spelregels. Onder overheidsparticipatie valt ook het uitdaagrecht.

Participatie
Omdat de insteek van de verordening is zowel inwonersparticipatie als overheidsparticipatie te omarmen en te faciliteren, is ook een overkoepelend begrip voor inwoners- en overheidsparticipatie opgenomen. Dit brengt tot uitdrukking dat het in beginsel niet uitmaakt of het initiatief voor de participatie bij de gemeente of bij de inwoners en maatschappelijke partijen ligt.

Uitdaagrecht
Voor de definitie van uitdaagrecht is aangesloten bij artikel 150, derde lid, van de Gemeentewet. Op grond daarvan kunnen inwoners en maatschappelijke partijen een verzoek doen om gemeentelijke taken over te nemen.

Artikel 3 – Doelstelling van de verordening
Deze verordening bevat het juridisch kader voor de participatie tussen de gemeente, inwoners en andere belanghebbenden. Zij regelt de wijze waarop inwoners en andere belanghebbenden bij gemeentelijk beleid kunnen worden betrokken en de wijze waarop de gemeente kan worden betrokken bij maatschappelijke initiatieven. Een goede samenwerking vraagt om duidelijke verwachtingen over de rollen en verantwoordelijkheden van de gemeente, inwoners en andere belanghebbenden. Ook moet vooraf duidelijk zijn welke ruimte bestaat voor participatie, initiatief en ondersteuning. De doelstelling van deze verordening biedt daarvoor het kader.

Artikel 4 – Reikwijdte van de verordening
Uitgangspunt in de verordening is dat de bestuursorganen binnen de gemeente, elk ten aanzien van zijn eigen taken en bevoegdheden, bepalen of participatie plaatsvindt. Dit met uitzondering van die gevallen waarin de wet tot participatie verplicht. Opmerking verdient dat terughoudend met de uitzonderingsgronden moet worden omgegaan en dat er steeds aandacht moet zijn voor het feit dat participatie zich niet alleen over de voorbereiding, maar ook over de uitvoering en evaluatie uitstrekt. Als participatie bij de voorbereiding geen toegevoegde waarde heeft, geldt dat niet noodzakelijkerwijs ook voor de uitvoering of evaluatie. Als er een beroep op een uitzonderingsgrond wordt gedaan en er van participatie wordt afgezien, dan moet dat worden toegelicht.

In het tweede lid van dit artikel worden zeven soorten besluiten opgesomd waar geen participatie voor plaatsvindt. De motivering van het afzien van participatie maakt onderdeel uit van de besluitvorming over het betreffende beleid. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt waarom participatie niet wordt toegepast.
De raad kan zich via de participatieparagraaf en de periodieke evaluatie een beeld vormen van de toepassing van deze bepaling.

Tweede lid onder a – een lopend uitvoerings- of evaluatietraject of een ondergeschikte herziening:
Een lopend uitvoerings- of evaluatietraject traject bevindt zich doorgaans in een gevorderd stadium dat niet goed te combineren is met een (nieuw) participatieproces. De gedachte hierachter is dat er geen tijd, ruimte en financiële middelen zijn om deze plannen of trajecten nog aan te passen. Onder lopende uitvoeringstrajecten vallen ook taken die al zijn aanbesteed of gecontracteerd.

De vraag of de wijziging van een plan of uitvoeringstraject van ondergeschikte aard is, moet per concreet geval worden beantwoord en worden bezien in relatie tot het totale plan. Wijzigingen die bijvoorbeeld in bouwtechnisch en/of stedenbouwkundig opzicht zeer beperkt zijn en de uiterlijke verschijningsvorm daardoor nauwelijks wijzigt, zullen al snel van ondergeschikte aard zijn. Uiteindelijk is de waarneembare invloed die de wijziging zal of kan hebben op de omgeving doorslaggevend. Dit is niet enkel een visueel aspect, maar heeft ook betrekking op andere gevolgen voor de omgeving. Bij de beoordeling of een wijziging of herziening ondergeschikt is, heeft het bestuursorgaan beoordelingsruimte.

Tweede lid onder b – bij of krachtens wettelijk voorschrift is uitgesloten:
Participatie is niet toegestaan als een wettelijk voorschrift participatie uitsluit.

Tweede lid onder c – uitvoering van hogere regelgeving waarbij het bestuursorgaan geen of nauwelijks beleidsvrijheid heeft:
Wanneer (hogere) wettelijke regelgeving aan bestuursorganen voorschrijft op welke wijze taken ingericht en uitgevoerd moeten worden, heeft participatie geen toegevoegde waarde. Bij participatie is belangrijk dat er ruimte is voor inbreng van inwoners en andere partijen.

Tweede lid onder d – de uitkomst van participatie vanwege de spoedeisendheid niet kan worden afgewacht
Voor een goed participatietraject is voldoende tijd nodig. Deze tijd is onder meer nodig voor de voorbereiding van het proces, de uitvoering van het gekozen participatieproces en de verwerking van de resultaten van de participatie. Er zijn gevallen waarbij de spoedeisendheid van beleid niet te verenigen is met een participatieproces. Voorbeelden van spoedeisende gevallen zijn kwesties over veiligheid en openbare orde of locaties voor huisvesting van kwetsbare doelgroepen na het uitbreken van een oorlog. Het bestuursorgaan heeft beoordelingsvrijheid over de spoedeisendheid van een aangelegenheid.

Tweede lid onder e – het om interne (organisatorische) aangelegenheden van de gemeente gaat

Interne aangelegen raken doorgaans de belangen van burgers of andere belanghebbenden niet. Hierbij kan bijvoorbeeld geacht worden aan een mandaatbesluit.

Tweede lid onder f – Begroting, tarieven en belastingen:
De vaststelling van de gemeentebegroting, belastingverordeningen en tarieven voor gemeentelijke dienstverlening behoort tot de kerntaken van de gemeenteraad. De besluitvorming hierover vindt plaats binnen de planning- en controlcyclus, waarbij een integrale afweging wordt gemaakt van de beschikbare middelen en de gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Om die reden is ervoor gekozen om deze onderwerpen uit te zonderen van participatie op grond van deze verordening.

Tweede lid onder g – de verantwoordelijkheid van het betrokken bestuursorgaan voor kwetsbare groepen in de samenleving zwaarder moet wegen:
Gemeenten hebben vergaande taken met betrekking tot het sociaal domein. Dit omvat onder andere jeugdzorg, werk en inkomen en zorg aan langdurig zieken en ouderen. Het maken en uitvoeren van zulk beleid is bedoeld om kwetsbare groepen te ondersteunen en beschermen. De bescherming van de belangen van deze kwetsbare groepen is een lastige combinatie met (inwoner)participatie waarin allerlei verschillende belangen aan de orde komen. Bij participatie moet ruimte zijn voor deze verschillende belangen. Om de belangen van een kwetsbare groep te beschermen kan het nodig zijn dat van participatie wordt afgezien. Het is aan het bestuursorgaan om te beoordelen of bij (de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van) een plan een kwetsbare groep betrokken is. Er is geen eenduidige definitie van (sociaal) kwetsbare groepen mede omdat de omschrijvingen doorgaans te algemeen zijn en de factoren die kwetsbaarheid veroorzaken te divers zijn.

Artikel 5 – Zorgplicht bestuursorgaan
Op bestuursorganen rust de taak om participatie zoveel mogelijk te faciliteren en ook de juiste verwachtingen over het doel en de vorm van de participatie te scheppen. Daarom is in de verordening expliciet een zorgplicht voor bestuursorganen opgenomen. Zo moeten bestuursorganen ervoor zorgen dat inwoners en andere belanghebbenden worden betrokken als alle opties nog openliggen en dat inzichtelijk is hoe een proces van participatie verloopt.

Artikel 6 – Participatieproces
In dit artikel is geregeld dat het bestuursorgaan een participatieplan voor de inwonersparticipatie moet opstellen. Dit zorgt dat er duidelijkheid is over het proces, het doel en de vorm van de participatie. De vorm van een participatieplan is vrij. Het plan kan onderdeel zijn van een voordracht, projectplan of beleidsstuk, maar ook een losstaand document is mogelijk. Van belang is vooral dat inzichtelijk is waar het participatieplan te vinden is en het duidelijkheid biedt.

In het derde lid wordt geregeld dat het college voor het opstellen van het plan zorgt als het om een bevoegdheid van de gemeenteraad gaat. Het college informeert de raad over de inhoud van het participatieproces.

Tweede lid onder c
Bij het kiezen van het niveau van participatie maakt het bestuursorgaan gebruik van de ladder van participatie. De ladder van participatie bestaat uit: informeren, raadplegen, adviseren, coproduceren en (mee)beslissen. De hier gebruikte participatieladder is een hulpmiddel om verschillende niveaus van inwonersparticipatie te identificeren en te organiseren, van laag naar hoog in termen van de mate van invloed die inwoners hebben op besluitvormingsprocessen.

Tweede lid, onder c, ten eerste – Informeren:
Het informeren van inwoners kan worden gezien als de eerste trede van de participatieladder. Hier heeft de inwoner geen invloed op de besluitvorming, maar worden inwoners en andere belanghebbenden wel betrokken bij het beleidsproces. Dit door ze te informeren over het voorgenomen beleid, de keuzes die voorliggen en de implicaties van die keuzes. Bij het informeren hebben de inwoners en andere belanghebbenden dus geen actieve rol in het beleidsproces. Voorbeelden van informeren zijn een inloopbijeenkomst, inzet sociale media of een online workshop.

Tweede lid, onder c, ten tweede – Raadplegen:

De tweede trede van de participatieladder is raadplegen. Dit houdt in dat inwoners en andere belanghebbenden hun mening kunnen geven over het voorgenomen beleid. Wat er met deze meningen wordt gedaan, is aan het bevoegde bestuursorgaan.
Voorbeelden van inspraak zijn een inspraakbijeenkomst, een enquête of een werkbezoek.

Tweede lid, onder c, ten derde – Adviseren:
Bij adviseren worden inwoners en andere belanghebbenden actief betrokken bij de voorbereiding van beleid. Zij brengen advies uit over een voorgenomen beleidskeuze of een onderdeel daarvan. Het bestuursorgaan betrekt deze adviezen nadrukkelijk bij de besluitvorming en motiveert op welke wijze daarmee is omgegaan. Het bestuursorgaan blijft verantwoordelijk voor de uiteindelijke besluitvorming.
Voorbeelden van deze participatievorm zijn het vragen van advies aan een adviesraad, een klankbordgroep, een bewonerspanel of een andere vertegenwoordiging van inwoners of maatschappelijke partijen.

Tweede lid, onder c, ten vierde – Coproduceren:
Bij coproduceren werken gemeenten, inwoners en andere belanghebbenden gedurende het participatieproces intensief samen aan de voorbereiding van beleid. Zij ontwikkelen gezamenlijk ideeën, verkennen oplossingsrichtingen en werken voorstellen uit. Het bestuursorgaan betrekt de resultaten van deze samenwerking zwaarwegend bij de besluitvorming. Voorbeelden van coproduceren zijn een gezamenlijk ontwerpproces of een werkgroep waarin gezamenlijk een uitvoeringsplan wordt opgesteld.

Tweede lid, onder c, ten vijfde – (mee)beslissen:
(Mee)beslissen is de laatste trede van de participatieladder. Hierbij maken overheid en inwoner, net als bij coproduceren, samen een plan. Anders dan bij coproduceren beslissen overheid en inwoner ook samen over wat er met dit plan gebeurt. Het begrip "(mee)beslissen' is ontleend aan de participatieladder en heeft geen betrekking op de formele uitoefening van publiekrechtelijke bevoegdheden. De uiteindelijke besluitvorming blijft berusten bij het bevoegde bestuursorgaan.

Tweede lid, onder c, ten zesde – Combinatie:
Er kan ook gekozen worden voor een combinatie van verschillende participatievormen.

Artikel 7 – Eindverslag inwonersparticipatie
Op grond van dit artikel moet het bestuursorgaan, nadat inwonersparticipatie heeft plaatsgevonden, een eindverslag daarover opstellen. Dit eindverslag kan worden opgenomen in een losstaand document, maar het kan ook een onderdeel van een voordracht of een passage in een brief of besluit zijn. Verder is in het derde lid geregeld dat het college voor het opstellen van het verslag zorgt als het om een bevoegdheid van de gemeenteraad gaat.

Artikel 8 – Participatie bij omgevingsdocumenten
In de Omgevingswet wordt participatie sterk aangemoedigd. In de Omgevingswet, het Omgevingsbesluit en de Omgevingsregeling is participatie per instrument uitgewerkt. Bij gemeenten gaat het dan om de instrumenten omgevingsvisie, (omgevings)programma, omgevingsplan en de omgevingsvergunning.

Daar waar de Omgevingswet nadere handvatten voor participatie geeft, hebben deze voorrang op deze verordening. Een voorbeeld van een geval waar de participatieverordening zich niet voor leent is de omgevingsvergunning onder de Omgevingswet. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning is namelijk niet het bevoegd gezag, maar de aanvrager aan zet om participatie uit te voeren. Bovendien is participatie op grond van de Omgevingswet in beginsel niet verplicht voor de aanvrager, behoudens die gevallen die de gemeenteraad op grond van artikel 16.55, zevende lid van het Omgevingswet kan aanwijzen.

Ook in de Omgevingswet wordt het belang van vroegtijdige participatie onderschreven en wel voorafgaand aan de formele procedure. In algemene zin laat de Omgevingswet veel ruimte voor lokaal maatwerk op het gebied van participatie. Voor een goed overzicht geven we hierna nog een samengevat beeld van bepalingen over participatie die al in de Omgevingswet, het Omgevingsbesluit en de Omgevingsregeling zijn opgenomen. Het bepaalde in artikel 8 van deze participatieverordening, inclusief dit deel van de toelichting, vormt de beleidsmatige uitwerking van dit hogere kader.

- Als na participatie een ontwerp-omgevingsvisie, ontwerpprogramma (paragrafen 3.2.2 tot en met 3.2.4 van de Omgevingswet) of ontwerp-wijziging van het omgevingsplan ter inzage wordt gelegd kan

eenieder over dit ontwerp een zienswijze indienen. De zienswijze wordt betrokken bij de definitieve vaststelling (afdeling 16.3 van de Omgevingswet).
- Het bevoegd gezag geeft bij de verplichte kennisgeving van een omgevingsplan (artikel 16.29 Omgevingswet) aan hoe partijen bij de voorbereiding worden betrokken (artikel 10.2, lid 1 Omgevingsbesluit).
- Bij het vaststellen van een omgevingsvisie (artikel 10.7 Omgevingsbesluit), programma (artikel 10.8 Omgevingsbesluit) of omgevingsplan (artikel 10.2, lid 2 Omgevingsbesluit), wordt aangegeven:
    - hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken;
    - wat de resultaten van het participatieproces waren en in hoeverre de participatie heeft geleid tot aanpassing van het betreffende initiatief;
    - op welke wijze invulling is gegeven aan het toepasselijke decentrale participatiebeleid (zie artikelen 10.2, lid 2, 10.7, lid 2 en 10.8, lid 2 Omgevingsbesluit).
- De gemeenteraad kan gevallen van activiteiten aanwijzen waarin participatie verplicht is voordat een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit waarvoor het college van burgemeester en wethouders bevoegd gezag is, in behandeling wordt genomen. De gemeenteraad heeft inmiddels een lijst van activiteiten vastgesteld waarvoor de participatieplicht geldt.

Artikel 9 – Toepassing en procedure inspraak
Deze bepalingen komen grotendeels overeen met de bepalingen uit de "*Verordening inzake de wijze waarop inwoners en belanghebbenden bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid worden betrokken*" uit 2008. Een bestuursorgaan kan op grond van de verordening inspraak verlenen, ook als de wet daartoe niet verplicht. Inspraak kan eventueel naast een andere vorm van participatie plaatsvinden. Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht bevat de uniforme openbare voorbereidingsprocedure. Deze afdeling is in beginsel van toepassing als inspraak wordt verleend. De procedure voorziet daartoe in de wijze waarop een bestuursorgaan ontwerpbesluiten ter inzage moet leggen, hoe belanghebbenden hierop kunnen reageren en hoe bestuursorganen met deze reacties moeten omgaan. Zo moeten belanghebbenden zowel schriftelijk als mondeling kunnen reageren en moet de termijn voor de reactie minimaal zes weken bedragen. Dit geldt dus ook als afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht op inspraak wordt toegepast. In het tweede lid worden de gevallen waarin geen participatie plaatsvindt van overeenkomstige toepassing verklaard bij inspraak.

Artikel 10 - Eindverslag
Op grond van dit artikel moet het bestuursorgaan, nadat de inspraak is gevolgd, een eindverslag daarover opstellen. Dit eindverslag kan worden opgenomen in een losstaand document, maar het kan ook een onderdeel van een voordracht of een passage in een brief of besluit zijn. Verder is in het derde lid geregeld dat het college voor het opstellen van het verslag zorgt als het om een bevoegdheid van de gemeenteraad gaat.

Artikel 11 – Toepassing overheidsparticipatie
Overheidsparticipatie begint, ongeacht het bestuursorgaan dat bevoegd is, met een verzoek aan het college om ondersteuning van een initiatief. Een verzoek om ondersteuning kan op meerdere manieren worden ingediend. Er kan bijvoorbeeld telefonisch, per mail, in een brief of in een gesprek om gevraagd worden. Het is vormvrij. Zo blijft het indienen van zo'n verzoek laagdrempelig. In het verzoek omschrijft de indiener in ieder geval de ondersteuning die hij voor ogen heeft, de reden waarom de indiener het verzoek indient en het beoogde resultaat. Als aanvullende informatie nodig is om op het verzoek te reageren of het verzoek niet compleet is, kan het college deze informatie opvragen. Het ligt voor de hand dat het college dan met de indiener in gesprek gaat.

Artikel 12 – Ondersteuning indiener
Het college biedt laagdrempelige ondersteuning aan indieners van een overheidsparticipatieverzoek. Dit om ervoor te zorgen dat het indienen van een dergelijk verzoek voor alle inwoners mogelijk is.

Artikel 13 – Beoordeling verzoek om ondersteuning
Het college neemt alle verzoeken om ondersteuning van een initiatief in ontvangst en zendt deze door aan het bevoegde bestuursorgaan. Het bevoegde bestuursorgaan *moet* het verzoek onder bepaalde omstandigheden afwijzen. Dit is bijvoorbeeld aan de orde als het verzoek in strijd is met door de gemeente

vastgesteld beleid. Verder is er een aantal omstandigheden genoemd waaronder het bestuursorgaan het verzoek *kan* afwijzen. Het is dan aan het bestuursorgaan om een afweging te maken welke belangen zwaarder wegen. Het bestuursorgaan moet de reactie op het verzoek onderbouwen. In het vijfde lid is opgenomen dat het bestuursorgaan voorwaarden kan verbinden aan het verlenen van ondersteuning. Een voorbeeld hiervan kan zijn dat inwoners, bedrijven en direct belanghebbenden in voldoende mate bij het initiatief worden betrokken.

Artikel 14 - Verzoek toepassing uitdaagrecht
Het uitdaagrecht begint, ongeacht het bestuursorgaan dat bevoegd is, met een verzoek aan het college. Een verzoek om het uitdaagrecht toe te passen kan op meerdere manieren worden ingediend. Dat kan bijvoorbeeld telefonisch, per mail, in een brief of in een gesprek om gevraagd worden. Het is vormvrij. Zo blijft het indienen van een verzoek laagdrempelig.. In het tweede lid van dit artikel is aangeven welke gegevens in ieder geval door de verzoeker aangeleverd moet worden om een verzoek in behandeling te kunnen nemen. Als aanvullende informatie nodig is om op het verzoek te kunnen reageren of wanneer het verzoek niet compleet is, kan het college deze informatie opvragen. Het ligt voor de hand dat het college dan met de indiener in gesprek gaat hierover.

Artikel 15 – ondersteuning indiener verzoek toepassing uitdaagrecht
Het college biedt laagdrempelige ondersteuning aan indieners van een verzoek tot uitdaagrecht. Dit om ervoor te zorgen dat het indienen van een dergelijk verzoek voor alle inwoners mogelijk is.

Artikel 16 – Beoordeling verzoek uitdaagrecht
Het college neemt alle verzoeken om toepassing van het uitdaagrecht in ontvangst en zendt deze door aan het bevoegde bestuursorgaan. Het bevoegde bestuursorgaan *moet* het verzoek onder bepaalde omstandigheden afwijzen. . Dit is bijvoorbeeld aan de orde als het verzoek ziet op taken waarvan overdracht in strijd zou zijn met wettelijke voorschriften, aanbestedingsrechtelijke verplichtingen of de aard van de publieke taak. Verder is er een aantal omstandigheden genoemd waaronder het bestuursorgaan het verzoek *kan* afwijzen. Het is dan aan het bestuursorgaan om een afweging te maken welke belangen zwaarder wegen. Het bestuursorgaan moet de reactie onderbouwen.

De beslistermijn is gesteld op maximaal 26 weken en is daarmee langer dan gebruikelijk. De reden hiervoor is dat een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht een integrale beoordeling vraag. Het bestuursorgaan onderzoekt onder meer de juridische, financiële, organisatorische en praktische haalbaarheid van het verzoek en de gevolgen van de uitvoering van de gemeentelijke taak. Een zorgvuldige beoordeling voorkomt dat een initiatief wordt gehonoreerd zonder dat de uitvoerbaarheid of de randvoorwaarden voldoende zijn onderzocht. Om de initiatiefnemer niet onnodig in onzekerheid te laten, informeert het bestuursorgaan uiterlijk acht weken na ontvangst van het verzoek over de voortgang van de behandeling.

De termijn van 26 weken is een maximale beslistermijn. Het bestuursorgaan streeft ernaar zo spoedig mogelijk op het verzoek te beslissen. Indien eerder een zorgvuldig besluit kan worden genomen, gebeurt dat ook.

Het bestuursorgaan onderbouwt het besluit op het verzoek en maakt het besluit en de onderbouwing daarvan openbaar.

Artikel 17 - Uitvoering van de taak
Wanneer het bestuursorgaan een verzoek tot toepassing van het uitdaagrecht toewijst, worden afspraken gemaakt over de in het eerste lid genoemde onderwerpen. Deze afspraken tussen partijen worden schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst.

Artikel 18 – Evaluatie en monitoring
De evaluatie van de werking van deze verordening in de praktijk is wenselijk. Daarom wordt de eerste drie jaar na inwerkingtreding van deze verordening (2027, 2028 en 2029) jaarlijks geëvalueerd. Daarna wordt de uitvoering van deze verordening eenmaal per 4 jaar geëvalueerd. Er wordt telkens een verslag aan de raad verzonden.

Artikel 19 – Hardheidsclausule

Om maatwerk te garanderen en onevenredig bezwarende uitkomsten van de toepassing van deze verordening te voorkomen, heeft het bestuursorgaan de mogelijkheid om in uitzonderlijke gevallen af te wijken van de bepalingen in deze verordening. Het bestuursorgaan moet wel onderbouwen waarom het afwijkt.

Artikel 20 – Participatieparagraaf
De participatieparagraaf maakt inzichtelijk welke ambities en voornemens de gemeente heeft op het gebied van participatie in het komende begrotingsjaar. Hierdoor kan de gemeenteraad zijn kaderstellende en budgetrechtelijke rol ten aanzien van participatie invullen.

Artikel 21 – Intrekken oude verordening
Met deze bepaling wordt de huidige Inspraakverordening uit 2008 ingetrokken. De datum waarop de oude verordening vervalt, is de datum waarop de verordening in werking treedt, de datum inwerkingtreding is geregeld in artikel 22.

Artikel 22 - Overgangsrecht
De '*Verordening inzake de wijze waarop inwoners en belanghebbenden bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid worden betrokken*' blijft van toepassing op de voorbereiding van beleid waarvoor ten tijde van de inwerkingtreding van deze verordening reeds een inspraakprocedure op grond van die verordening was gestart.

Artikel 23 – Inwerkingtreding
Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na die van de bekendmaking ervan.